

УДК 37.013.43
ББК 74е (0)л51

Людмила Маєвська

**ЕТНОКУЛЬТУРНА СПРЯМОВАНІСТЬ ОСВІТИ:
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
(РІВЕНЬ ООН, ЮНЕСКО)**

У статті здійснено дослідження міжнародних нормативно-правових актів (рівень ООН, ЮНЕСКО) щодо актуальності і правомірності етнокультурного виховання в епоху глобалізаційних тенденцій у культурно-освітній галузі.

***Ключові слова:** етнокультурне виховання, нормативно-правові документи, соціокультурна сфера.*

Сучасна людина живе в полікультурному оточенні. Це потребує нових моделей співжиття у соціумі, утвердження відповідних етносоціокультурних норм і цінностей у суспільній свідомості, формування адекватної духовної атмосфери, розробки та впровадження у практику відповідного законодавства у сфері освіти і культури відповідно до вимог світової спільноти.

Міжнародні документи у площині поліетнічності — це фундаментальне узагальнення уявлень міжнародної демократії про стандарти у галузі охорони прав етноспільнот та індивідів як носіїв певної етнокультури. Глибоке вивчення нормативно-правових аспектів щодо правомірності організації етнокультурного виховання сьогодні вкрай необхідне, оскільки: залишається відкритим для наступних досліджень; розкриває глибину актуальності піднятої проблеми на вітчизняному освітньому просторі і на міжнародній арені; дозволяє створити науково обґрунтовану модель етнокультурного виховання; означає перехід вітчизняної освіти від абстрактних гасел до впровадження норм практики демократичних суспільств.

В юридичному полі міжнародного правозахисту щодо питань освіти і культури існують різні форми нормативно-правових документів, зокрема: декларації, конвенції, пакти та інші нормативні акти. *Декларація* відображає

загальну домовленість народів світу, є зобов'язанням для членів міжнародного співтовариства, однак юридичних санкцій, які б змушували певну державу дотримуватися зобов'язань, тут не існує. Єдина санкція — висловлення недовіри державам, які ухиляються від узятих на себе зобов'язань. *Пакт* — юридично обов'язковий договір, що зобов'язує державу-учасницю, яка бере на себе зобов'язання, дотримуватися процедур, обумовлених у відповідних статтях юридичного акту. *Конвенція* — юридичний документ, обов'язковий для виконання сторонами, що його ратифікували [1].

У структурі нормативно-правових актів на міжнародному рівні чітко вимальовуються принципи, на основі яких можна вибудувати концепцію співжиття в поліетнічних суспільствах: полікультурність, багатомовність як головне багатство суспільства та визначальний чинник його розвитку і процвітання; толерантність, терпимість; сприяння взаєморозумінню, пошук взаємодії і співробітництва; вирішення проблем через діалог шляхом визнання різних культур, права на їх існування і подальший розвиток, охорони від асиміляції і зникнення; утвердження верховенства закону в просторі полікультурної взаємодії; в полікультурному соціумі неприпустимі расизм, ворожість, ненависть; визнання культурної різноманітності як гарант миру в світі [18, с.11-12].

Документи міжнародних організацій щодо доцільності етнокультурного виховання в Україні у наукових дослідженнях педагогічного спрямування сьогодні ще не знайшли належного поцінування, тому ми залишаємо за собою право деякі із них проаналізувати більш детально, в інших виділимо лише ті аспекти правового поля, що необхідні для розуміння певними колами наших підходів до висвітлення проблеми.

У *Статуті ООН* зазначено, що народи, котрі підписали цей документ, прагнуть до миру, розвитку і постійного розширення зв'язків з метою взаєморозуміння, надбання адекватних уявлень про культуру, особливості життя один одного. З метою забезпечення державам-членам недоторканності і збереження своєрідності їх культур та систем освіти ООН відмовляється від будь-якого втручання у справи, що входять до внутрішньої компетентності цих країн (ст. 1, п. 3) [23].

ЮНЕСКО з метою досягнення положень Статуту організації (документ №995-010) сприяє укладанню міжнародних угод для вільного розповсюдження словесних і образотворчих ідей, традиційних знань, заохочення розвитку народної освіти, збереження і засвоєння цінностей світової культурної спадщини [22].

"*Загальна декларація прав людини*" (1948 р.) констатує необхідність охорони прав кожної людини на самореалізацію у соціально-культурній сфері з метою особистого розвитку (ст. 22), вільно брати участь у культурному житті суспільства, насолоджуватися творами культури (ст. 27, п. 1). Кожного члена людської спільноти цей документ зобов'язує належно визнавати і поважати права і свободи інших з метою дотримання вимог моралі, порядку в громаді, загального добробуту в суспільстві (ст. 29). Усі наступні міжнародні

правові акти були укладені, посилаючись на положення „Загальної декларації прав людини” [18, с. 31-36].

Заслугове на увагу *"Міжнародний пакт про громадянські та політичні права"* (1966 р., Україною ратифікований у 1973 р., набув чинності у 1976 р.), який визнає, що ідеал вільної особистості може бути досягнутий лише тоді, коли будуть створені оптимальні умови для дотримання всіх основних прав і свобод людини. Особливо актуальним є визнання світовою спільнотою права усіх народів на самовизначення, тобто: вільно встановлювати політичний статус держави та забезпечувати свій економічний, соціальний і культурний розвиток (Ч. I, ст. 1). Генеральна Асамблея ООН закликає усі держави-сторони заохочувати реалізацію та повагу права на самовизначення (Ч. I, ст. 3) [18, с. 37-54].

"Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права" (1966 р., Україною ратифікований у 1973 р., набув чинності 3 січня 1976 р.) проголошує визнання гідності кожної людини основою свободи, справедливості і загального миру. Індивід, маючи обов'язки щодо інших людей і тієї спільноти, до якої належить, повинен добиватися заохочення і додержання прав, визнаних у цьому Пакті. Як і попередній, він визнає право всіх народів на самовизначення і вільний вибір напрямків розвитку (Ч. I, ст. 1, п. 1). Освіта, згідно зазначеного акту, повинна сприяти усвідомленню людиною власної гідності, основних прав і свобод, визнанню прав інших людей, поваги до цих прав, формувати взаєморозуміння, терпимість між націями, расами, етнospільнотами, допомагати ООН у підтриманні миру (Ч. III, ст. 13). Визначено право кожної людини (ст. 15) на участь у культурному житті спільноти, використанні результатів наукового прогресу (як одного із аспектів етнічної та національної культури) у власній практичній діяльності, на захист моральних і матеріальних інтересів творців об'єктів культури як авторів [18, с. 59-68].

Україна, як самостійний член ООН, ратифікувала ці міжнародні нормативно-правові акти, однак не могла реально їх використовувати, оскільки була підпорядкована імперії, що не допускала і думки про забезпечення права народів на самовизначення, порушуючи цим статті зазначених документів та інших важливих міжнародних актів про вільний розвиток культури спільнот у незалежних державах. Ось чому тексти основної частини правового забезпечення розвитку культури і освіти в етнospільнотах лише сьогодні стають доступними для широкого загалу науковців і педагогів-практиків, які цікавляться проблемами етнокультурного виховання, зокрема: з'ясуванням сутності проблеми; визначенням структури; філософсько-методологічним обґрунтуванням моделей етнокультурного виховання із урахуванням особливостей конкретної спільноти; пошуком ефективних шляхів впровадження наукових розробок із даної проблеми у практику сучасних закладів освіти.

У "Декларації про раси і расові забобони" (1978 рік, ЮНЕСКО) зазначено, що всі без винятку люди і групи людей мають право відрізнитися

одне від одного, розглядати себе відмінними від інших і вважатися такими. Щодо проблем захисту прав національних меншин накопичено значний обсяг матеріалу у вигляді міжнародних правових документів та актів національних законодавств. Вони єдині в тому, що в світі практично не існує сьогодні країни, в якій всі громадяни розмовляють однією мовою, належать до однієї раси, дотримуються однієї віри, мають ідентичні переконання, традиції, спосіб життя. Багатьом державам удається ефективно поєднувати вищі загальнолюдські цінності з повагою й охороною самобутності різних етнічних груп громадян суспільства. Проте, співіснування етноспільнот не завжди носить мирний характер. Тому на міжнародному рівні встановлено стандарти прав людини та її основних свобод.

Питання захисту прав корінних народів потрапило у поле зору міжнародної спільноти з подачі Міжнародної організації праці (МОП). За визначенням М.Шульги, *корінні народи* — це народи, які проживають у багатоетнічних суспільствах незалежних країн і є нащадками тих, хто населяв країну в період її завоювання, колонізації або встановлення існуючих державних кордонів; і, незалежно від правового статусу, досить стабільно зберігають деякі або всі свої соціальні, економічні, культурні і політичні інститути та самоусвідомлюють себе такими на даній території [3]. У 1957 р. МОП прийняла Конвенцію №107 і рекомендацію №104 про захист корінного населення. Це перші міжнародно-правові документи, розроблені з метою захисту прав корінних народів, спосіб життя і саме існування яких залишаються під загрозою з боку домінуючих культур або культур, що встановили на цих землях своє ідеологічне панування [17].

Найновішим нормативним документом у сфері захисту прав корінних народів на міжнародному рівні є "*Конвенція про корінні народи і народи, що ведуть племінний спосіб життя в незалежних країнах (Конвенція 169)*", прийнята Генеральною конференцією МОП 27 червня 1989 р. у Женеві (набрала чинності 5 вересня 1991р.), яким визнано прагнення вказаних народів до здійснення контролю над власними суспільними інститутами, способом життя, економічним розвитком, прагнення до збереження і розвитку культурної самобутності, мови, цінностей, звичаїв, як надійної перспективи оптимального майбутнього. Юридично доречним і своєчасним є визначення прав корінних народів: на існування; вважатися такими; самостійно вирішувати питання вибору пріоритетних напрямків розвитку, способу життя, охорона вірувань, соціальних інститутів, духовного благополуччя, території тощо. При укладанні національного законодавства слід передбачати умови реалізації цих прав і належним чином враховувати особливості звичаїв і звичаєвого права корінних народів.

Конвенцією передбачено поліпшення умов життя, піднесення рівня охорони здоров'я (з метою якісного фізичного відтворення спільноти як носія своєї культури) і освіти (як механізму передачі культурного спадку наступним поколінням в ланцюгу природного розвитку) за умов безпосередньої участі і співпраці корінних народів із зацікавленими

інституціями. Навчальні програми і структура закладів системи освіти корінних народів повинні бути зорієнтовані на їх особливі потреби, враховувати історію, народні знання, технології, системи цінностей, перспективні соціально-економічні цілі і культурні сподівання. Для цього необхідно забезпечити наповнення навчальних підручників неупередженою інформацією про саму спільноту та її неповторну культуру [8].

Оскільки модель етнокультурного виховання, запропонована нами [11, с. 52-56.; 12, с. 216-221; 13, с. 144-147], передбачає одним із центральних принципів процесу становлення носія культури конкретного етносу гармонійний взаємозв'язок культури спільноти з довкіллям, то варто скористатися принципами, які пропонує "Рекомендація про охорону на національному рівні культурної та природної спадщини" (1972 р), зокрема: 1) культурна і природна спадщина є багатством, охорону, збереження й популяризацію якого покладають на держави, на території яких воно знаходиться; 2) культурна і природна спадщина мають розглядатися як єдине ціле; 3) кінцевою метою охорони, збереження й популяризації культурної та природної спадщини є розвиток людської особистості, тому ці аспекти повинні стати визначальним чинником національного розвитку на місцевому, регіональному та загальнонаціональному рівнях; 4) з метою інтеграції культурної та природної спадщини із суспільним життям надавати кожному елементу цієї спадщини активну соціальну функцію [16].

Цінною для нашого дослідження є рекомендація Генеральної конференції ЮНЕСКО "Про участь і вклад народних мас в культурне життя" (1976 р.). Виділимо основні ідеї:

- культура за своєю природою є суспільним явищем, результатом спільної творчості людей, впливу їх один на одного; як важлива складова життя, є одним із основних чинників прогресу за умов постійного зростання духовного потенціалу суспільства на основі гармонійного розвитку всіх його членів і якнайповнішого розкриття їх творчих можливостей;

- у структуру культури включено особливості здобуття знань, потреба у певному способі життя, особливості мислення, спілкування, поведінки;

- участь у культурному житті спільноти передбачає утвердження цінності особи, її самобутності, реалізацію основних свобод і прав людини;

- утвердження культурної самобутності не може призвести до ізоляції етноспільнот, а навпаки, супроводжується спілкуваннями між ними.

Працівникам освітньої галузі та компетентним органам влади ЮНЕСКО рекомендує готувати аудиторію до сприйняття і розуміння інформації про культуру спільноти з наступним включенням у культурну діяльність; пов'язувати освітні проекти з культурними; забезпечувати доступ до знань, як складової культури; розробляти програми культурного виховання, які відповідають вимогам сьогодення [19].

Розвиток, кінцевою метою якого є людина, приховує в собі важливий культурний аспект; діяльність щодо розвитку культури варто розглядати в

міжнародній перспективі як вимогу всесвітнього розвитку на благо миру; актуальність виокремлення культурного аспекту розвитку і утвердження культурної самобутності кожного народу — це основні ідеї Міжнародної конференції під егідою ЮНЕСКО "*Всесвітнє десятиліття розвитку культур*" [2].

Оскільки одним із завдань етнокультурного виховання є готовність індивіда до діалогу з іншими культурами у поліетнічному середовищі, то своєчасність ідей Міжурядової конференції "*Співіснування різних культурних спільнот у межах держави та їхні відносини з іншими країнами*" є очевидною, зокрема: прояви етнокультурної самобутності збагачують країну і світове співтовариство в цілому; члени світової спільноти зобов'язані визнавати культурні цінності кожної спільноти, а етнокультурну ідентифікацію індивіда вважати ознакою його гідності; членів культурних спільнот не можна позбавляти права вільно користуватися своєю культурою; співробітництво та культурні обміни слід будувати на принципах визнання своєрідності інших культур, поваги до них, терпимості [21].

Рекомендація № 36 Міжурядової конференції "*Збереження культурної спадщини всіх віків*" пронизана ідеями, що лише сьогодні реально наповнюють зміст культурно-освітніх програм: культурна спадщина народу є однією з основних характеристик культурної та національної самобутності; знайомство з культурними цінностями і повага до культурної спадщини інших народів сприяє розвитку міжнародного взаєморозуміння і миру; охороняти можна лише те, що досконало знаєш, що стало твоїм внутрішнім змістом, частиною твого світу [6].

"*Загальна декларація про культурну різноманітність*" (2001 р.) вперше глибоко аналізує поняття "культурна різноманітність" на якісно новому рівні, включаючи особливості способу життя, "уміння жити разом", системи цінностей, традиції, вірувань; чітко визначає принципи збереження і сприяння плідній різноманітності культур: самобутності, різноманітності і плюралізму; взаємозв'язку культурної різноманітності і прав людини; взаємозв'язку культурної різноманітності і творчості; взаємозв'язку культурної різноманітності з міжнародною солідарністю. Процес глобалізації хоча і є викликом для культурної різноманітності, разом з тим створює умови для нового діалогу між культурами і цивілізаціями [5].

Логічним продовженням попереднього акту є "*Конвенція про охорону і заохочення різноманітності форм культурного самовираження*" (2005 р.), зміст якої спрямований як на державу-учасника, світову співдружність, так і на окрему особу, громаду, етнospільноту. Основними цілями Конвенції є (розділ I, ст. 1): охорона і заохочення різноманітності форм культурного самовираження; сприяння міжкультурному діалогу; заохочення міжкультурної взаємодії з метою розвитку взаємопроникнення культур, поваги до різноманітності форм культурного самовираження і підвищення усвідомлення цінності цієї різноманітності на різних рівнях; підтвердження важливості взаємозв'язку між культурою та загальним розвитком з метою забезпечити

визнання справжньої цінності цього взаємозв'язку та ін. Досить глибоко і всебічно проаналізовано сутність поняття "культурна різноманітність", її значення в період глобалізації, визначено принципи охорони і заохочення різноманітності форм культурного самовираження: повага прав людини і її основних свобод, суверенітету, рівної гідності і поваги всіх культур, міжнародної солідарності і співпраці, взаємного доповнення економічних і культурних аспектів розвитку, стійкого розвитку, рівного доступу, відкритості і збалансованості (ст. 2). З метою усунення двозначності розуміння положень документа наведено визначення базових понять (III розділ, ст. 4). Визначено завдання суб'єктів освітнього простору: 1) сприяння глибокому розумінню важливості охорони і заохочення різноманітності форм культурного самовираження за допомогою спеціальних програм в галузі освіти і підвищення інформованості громадськості; 2) співпраця з іншими учасниками та міжнародними і регіональними організаціями для досягнення цілей Конвенції; 3) стимулювання творчості і зміцнення культурного потенціалу шляхом розробки освітніх програм та програм професійної підготовки (ст. 10); 4) **етнокультурна спрямованість освіти, якісна підготовка фахівців є суттєвими факторами заохочення культурної різноманітності.** Етнокультурне виховання передбачає готовність до визнання культур інших спільнот і діалогу з ними з метою взаєморозуміння і взаємозбагачення, тому Конвенція є особливо актуальною для фахівців, які розробляють моделі виховання дітей і молоді у полікультурному регіоні [9].

Такий аспект як охорона нематеріальної культурної спадщини тривалий час у міжнародно-правових актах певною мірою ігнорувався, тому законодавчо не закріплювався. Це призвело до втрати значної частини цієї культурної спадщини. Важливим міжнародним документом з цього приводу стала "Рекомендація про збереження традиційної культури і фольклору" (ЮНЕСКО, Париж, 1989 р.), що визнає значення фольклору у розвитку сучасної цивілізації як могутнього засобу зближення народів, утвердження їх культурної самобутності, як вразливої частини етнокультури, котра під впливом різноманітних чинників піддається небезпеці швидкого зникнення. Для нашого дослідження цінним є визначення поняття „фольклор” (сукупність заснованих на традиціях культурної спільноти творінь, виражених групою або індивідуумами і визнаних як віддзеркалення сподівань спільноти, її культурної і соціальної самобутності) та його структурних елементів (рідна мова; народна і традиційна література; традиційна і народна музика, хореографія; традиційні ігри і забави; міфологія; обряди, звичаї, ритуали; традиційні ремесла; архітектура; інші види художньої творчості) [20].

Необхідним доповненням до зазначеного вище нормативного акту є "Рекомендація про збереження фольклору. Надання статусу шедевра усної і нематеріальної спадщини" (Рекомендації для використання), (ЮНЕСКО, 1997 р.), метою якої є сприяння органам влади і етноспільнотам у виявленні, збереженні, розвитку усної і нематеріальної спадщини як скарбниці і джерела

колективної пам'яті народів, які – і лише вони – можуть забезпечити збереження самобутності своєї культури. Автори документа наводять визначення поняття „усна і нематеріальна спадщина” та його структуру. Тут ми вперше зустрічаємо співвіднесення понять „фольклор” та „усна і нематеріальна культурна спадщина” [7].

Генеральна конференція ЮНЕСКО, визнаючи відсутність правового акту, який має обов'язкову юридичну силу щодо охорони нематеріальної культурної спадщини, вважаючи, що діючі міжнародні угоди про культурну і природну спадщину необхідно збагатити і ефективно доповнити новими положеннями, 17 жовтня 2003 р. на сесії у Парижі прийняла „Конвенцію про охорону нематеріальної культурної спадщини”. Конвенція підтверджує своєчасність і необхідність наукового дослідження про побудову моделі етнокультурного виховання та підготовки спеціалістів для його впровадження у практику, дає прямі вказівки, на що потрібно насамперед звернути увагу, чого не упустити з поля зору. Для однозначного розуміння змісту документа наведено визначення ключових понять на новому якісному рівні та структуру нематеріальної культурної спадщини. Один із розділів присвячено заходам охорони нематеріальної культурної спадщини на національному рівні: всебічно сприяти науковим дослідженням, розробці науково-дослідних методологій; сприяння створенню або зміцненню установ з підготовки кадрів у галузі охорони та управління нематеріальною культурною спадщиною; презентувати цю спадщину через форуми, друковані видання, інші форми інформаційно-комунікативного простору. Визначено заходи у галузі освіти: сприяти забезпеченню визнання, поваги і підвищення ролі нематеріальної культурної спадщини в суспільстві за допомогою спеціальних програм в освітній галузі, створення конкретних програм щодо професійної підготовки педагогів-культурологів для відповідних етнотропічних і груп; розробці заходів, пов'язаних з питаннями управління та науковими дослідженнями [10].

Отже, аналіз головних положень міжнародних нормативно-правових актів та рекомендацій у нашому дослідженні вкрай необхідний для чіткого розуміння актуальності, завдань і вироблення моделі етнокультурного виховання та технології підготовки спеціалістів для її впровадження у практику освітніх закладів. Однак, розміри наукової статті не дозволяють подати весь обсяг дослідження, тому продовження детального аналізу — у наступних публікаціях.

Список літератури

1. Андрусак Т.Г. Теорія держави і права: Підручник // Електронна версія: <http://www.andrusiak.com.ua/teoria-derzhavy-i-prava.htm>
2. Всесвітнє десятиліття розвитку культур (документ 995-741, ред. від 06.08.1982): Рекомендація №27 Всесвітньої конференції щодо політики у сфері культури / Україна в міжнародно-правових відносинах. Книга 2, Правова охорона культурних цінностей. – К.: Юрінком Інтер, 1997// <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995-741&c=1#Current>
3. Етнічний довідник: Поняття та терміни / Під заг. ред. В.Євтуха // <http://www.socd.univ.kiev.ua/PUBLICAT/SOC/YEVTUKH/index.htm>

4. Загальна декларація прав людини / Права людини в Україні. Інформаційно-аналітичний бюлетень Українсько-Американського Бюро захисту прав людини: Випуск 21. – К., 1998. – 455с. – С.31-36.
5. Загальна декларація про культурну різноманітність (2001рік) / Міжнародні нормативні акти ЮНЕСКО. // <http://www.uncpd.kiev.ua/ucipr/ukr/law/un/14.php>
6. Збереження культурної спадщини всіх віків: Рекомендація № 36 (документ 995-744, ред. від 06.08.1982) Міжурядової конференції. Мехіко,1982 / Україна в міжнародно-правових відносинах. Книга 2, Правова охорона культурних цінностей. – К.: Юрінком Інтер, 1997 // Електронна версія: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995-744&c=1#Current>.
7. Керівництво до використання „Рекомендацій про збереження традиційної культури і фольклору”: Присвоєння статусу шедевра усної і нематеріальної спадщини людства / Міжнародні нормативні акти ЮНЕСКО // Електронний варіант: http://wh.unesco.ru/text/guide_to_oral.htm
8. Конвенція про корінні народи і народи, що ведуть племінний спосіб життя в незалежних країнах // <http://www.uncpd.kiev.ua/ucipr/ukr/law/un/15.php>.
9. Конвенція про охорону і заохочення різноманітності форм культурного самовираження (документ № 952-008, ЮНЕСКО, Париж, 20 жовтня 2005 року) / Міжнародні нормативні акти ЮНЕСКО. // Електронний варіант: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=c&sp=i&find=1&org=788>
10. Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини (2003р.) / Міжнародні нормативні акти ЮНЕСКО // Електронний варіант: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=c&sp=i&find=1&org=788>
11. Масвська Л. Етнокультура як механізм адаптації індивіда до навколишнього середовища: історичні аспекти та сучасні виховні моделі / Особистісно-орієнтовані педагогічні технології у початковій освіті: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Тернопіль, 4-5 травня 2006 року. – Тернопіль, 2006. – 132с. – С.52-56.
12. Масвська Л. Модель національно зорієнтованого виховання молодших школярів”// Проблеми української народної педагогіки в науковій спадщині Мирослава Стельмаховича / Матеріали Перших Всеукраїнських педагогічних читань. – Івано-Франківськ: Плай, 2004. – 240с. – С.216-221.
13. Масвська Л. Формування культури взаємодії індивіда з природою як один із аспектів етнокультурного виховання / Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – Житомир: Видавництво ЖДУ, 2006. — Випуск 29. — 244 с. — С. 144-147.
14. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права /Права людини в Україні. Інформаційно-аналітичний бюлетень Українсько-Американського Бюро захисту прав людини: Випуск 21. – К., 1998. – 455с. – С.37-54.
15. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права / Права людини в Україні. Інформаційно-аналітичний бюлетень Українсько-Американського Бюро захисту прав людини: Випуск 21. – К., 1998. – 455с. – С.59-68.
16. Міжнародні документи 1972 року. Конвенції і рекомендації ЮНЕСКО з питань охорони культурної спадщини: Рекомендація про охорону на національному рівні культурної та природної спадщини // Електронний варіант: <http://ecolife.org.ua/laws/inter/1972/02.php>
17. Права корінних народів / Електронна версія офіційних документів правозахисту. Організація Об'єднаних Націй // http://memorial.org.ua/document/3_6.htm
18. Права людини в Україні. Інформаційно-аналітичний бюлетень Українсько-Американського Бюро захисту прав людини: Випуск 21. – К., 1998. – 455с. – С.11-12.
19. Рекомендація „Про участь і вклад народних мас в культурне життя” / Документ 995-574, ред. від 26.11.1976 року // Конвенції і рекомендації ЮНЕСКО з питань охорони культурної спадщини // Електронний варіант: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995-574&c=1#Current>
20. Рекомендація про збереження традиційної культури і фольклору / Міжнародні нормативні акти ЮНЕСКО (Генеральна конференція, Париж, 15.11.1989) // Електронний варіант: <http://wh.unesco.ru/text/recomendations.htm>

Маєвська Людмила. Етнокультурна спрямованість освіти...

21. Співіснування різних культурних спільнот у державі та їхні відносини з іншими країнами: Рекомендація №15 Всесвітньої Міжурядової конференції щодо політики у сфері культури (документ 995-738, ред. від 06.08.1982) / Україна в міжнародно-правових відносинах. Книга 2. Правова охорона культурних цінностей. – К.: Юрінком Інтер, 1997 // Електронна версія: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995-738&c=1#Current>.
22. Статут Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури / Україна в міжнародно-правових відносинах. Книга 2. Правова охорона культурних цінностей. – К.: Юрінком Інтер, 1997: Електронна версія // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995-014&c=1#Current>
23. Статут Організації Об'єднаних Націй (документ №995-014 в редакції від 12.05.1954 року) / Міжнародні нормативні акти ЮНЕСКО. – М.: Видавництво „Логос”, 1993 // Електронний варіант: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=c&sp=i&find=1&org=788>

Mayevska L.M.

Ethnic cultural direction of education: legal provision (the level of United Nations Organization and United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization).

The article deals with studying of international legal acts (the level of United Nations Organization and United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) as for topicality and legality of ethnic cultural upbringing in the epoch of globalization tendencies in the field of culture and education.

Key words: *ethno-cultural education, normative and legal documents, social and cultural sphere.*